

A Fővárosi Ítéletábla dr. Kutas Gábor ügyvéd (fél címe) által képviselt felperes neve (felperes címe) felperesnek - a Gyovai Ügyvédi Iroda (fél címe, ügyintéző: dr. Gyovai Eszter ügyvéd) által képviselt alperes neve (alperes címe) alperes ellen személyiségi jogsértés megállapítása iránt indított perében a Fővárosi Törvényszék 2016. április 8. napján kelt 23.P.21.019/2015/11. számú ítélete ellen a felperes részéről 12. sorszám alatt előterjesztett fellebbezés folytán meghozta a következő

ítéletet:

A Fővárosi Ítéletábla az elsőfokú bíróság ítéletét részben megváltoztatja, és a felperes perköltségfizetési kötelezettségét 30.000 (Harmincezer) forint plusz áfa összegre, míg kereseti illeték fizetési kötelezettségét 36.000 (Harminchatezer) forintra leszállítja.

Egyebekben az elsőfokú bíróság ítéletét helybenhagyja.

Kötelezi a felperest, hogy - 15 napon belül - fizessen meg az alperesnek 10.000 (Tízezer) forint plusz áfa összegű fellebbezési eljárási költséget, míg - felhívásra - az állam javára 48.000 (Negyvennyolcezer) forint fellebbezési eljárási illetéket.

Ez ellen az ítélet ellen fellebbezésnek nincs helye.

Indokolás

A ... szám alatti társasházban - amelyben a peres felek is tulajdonostársak - 2014. szeptember 16. napján közgyűlést tartottak. A közgyűlésen az alperes úgy nyilatkozott a felperest érintően, hogy: „Újabb rokkant parkolóhely kiosztását nem tartom jó ötletnek. Sőt a régit is meg kellene szüntetni, ugyanis sokkal több embernek lenne szüksége a ház bejáratához közeli, kényelmesen megközelíthető parkolóhelyre, mint amennyi valójában létesíthető. A házban sok, mozgásában valóban korlátozott tulajdonos lakik, akiknek a ház nem akadálymentesített bejárata még nagyobb probléma. Ha nincs kijelölt hely, legalább mindegyikünk állhat időnként közelebb a bejáratához, így a jelenlegi mozgáskorlátozott parkolóhely kijelöltsége is értelmetlen. Többünk javaslatára ez a hely is megszüntetendő, és határozati javaslatként a legközelebbi közgyűlésen szavazásra bocsátandó. Egyébként is a kivételezett személy notórius feljelentgető, sok borzasztó kellemetlenséget okozott lakótársainak. Nem élvezi együttérzésünket testi problémái miatt, inkább lelki és mentális problémáit, betegségeit látjuk nagyobbaknak, az ő életét és sajnos a miénket is megkeserítőnek.”

A felperes keresetében annak megállapítását kérte, hogy az alperes megsértette a jóhírnevét azzal, hogy őt „kivételezett személynek”, „notórius feljelentgetőnek” titulálta, olyannak, aki „sok

borzasztó kellemetlenséget okozott lakótársainak". Sérelmezte továbbá az alperes azon kijelentését is, miszerint a felperes „nem élvezi együttérzésünket testi problémái miatt, inkább lelki és mentális problémáit, betegségeit látjuk nagyobbban, az ő életét és sajnos a miénket is megkeserítőnek". Kérte az alperes eltiltását a további jogsértéstől, illetőleg a jogsértés abbahagyására, megfelelő elégtételadására és 300.000 forint sérelemdíj megfizetésére kötelezését.

Az alperes érdemi ellenkérelme a kereset elutasítására irányult.

Az elsőfokú bíróság ítéletével a keresetet elutasította. Kötelezte a felperest, hogy fizessen meg az alperesnek 57.150 forint perköltséget, továbbá az államnak 54.000 forint le nem rótt eljárási illetéket. Az elsőfokú bíróság a felperes által kifogásolt: „kivételezett személy" kijelentés kapcsán megállapította, hogy az tényállításként értékelendő, sértő megállapításnak nem tekinthető, ezért a jóhírnév megsértésére sem alkalmas. Utalt arra is, hogy a felperes által sem vitatott tény, miszerint több mozgássérült tulajdonostársa van a társasháznak, mint amennyi - számukra kizárólagosan kialakítható és fenntartható - parkolóhely a társasház udvarán rendelkezésre áll. A felperes ezért a többi mozgássérült személyhez képest valóban kivételezettnek tekinthető, ugyanis az általa nem vitatott alperesi állítás szerint a számára fenntartott parkolóhely az épület bejáratához legközelebb helyezkedik el. A „notórius feljelentgető" kijelentést ugyancsak való tényállításként értékelte, tekintettel arra, hogy az alperes megjelölte azokat az eljárásokat, amelyeket a felperes indított, és az erre vonatkozó alperesi állítást a felperes nem vitatta, illetőleg azt a tanúk vallomása is alátámasztotta. Utalt arra is, hogy mindez bizonyítást nyert az elsőfokú bíróság ugyanezen tanácsa előtt a 23.P.20.739/2015/9. sorszámú ítélettel elbírált ügyben lefolytatott eljárásban is. Álláspontja szerint elfogadható az alperesnek a „feljelentgető" kijelentésre adott azon magyarázata, miszerint a hétköznapi nyelvben jogi szakképzettséggel nem rendelkező személyek a feljelentés alatt nemcsak ténylegesen a rendőrségen tett büntetőeljárás megindítására irányuló feljelentést értik, hanem bármilyen hivatalos eljárás megindítását. E tekintetben a valótlán tényállítás hiánya azt eredményezi, hogy a felperes személyiségi jogai e vonatkozásban sem sérültek. Az elsőfokú bíróság utalt arra is, hogy a „notórius" kijelentés nem minősül indokolatlanul bántó véleménynyilvánításnak, tehát ebben a tekintetben sem sértette az alperes a felperes személyiségi jogait. A meghallgatott tanúk vallomása alátámasztotta az alperes azon kijelentésének helytálló voltát, miszerint a felperes „borzasztó sok kellemetlenséget okozott lakótársainak". E közlést véleménynyilvánításnak tekintette, úgy foglalt állást, hogy az kifejezőmódjában sem volt indokolatlanul bántó, így az alperes ezzel a kijelentésével sem valósított meg jogsértést. A felperes sérelmezte az alperes azon mondatát is, miszerint „nem élvezi együttérzésünket testi problémái miatt". Az elsőfokú bíróság álláspontja szerint ez a kijelentés nem sértő a felperes számára, nem tartalmaz valótlán tényállítást, a felperes saját elmondása szerint is mozgássérült. A szóban forgó alperesi kijelentésre véleményként tekintve pedig úgy foglalt állást, hogy az nem minősül indokolatlanul bántónak. A perbeli alperesi nyilatkozat utolsó mondatát is sérelmezte a felperes, azonban az elsőfokú bíróság álláspontja szerint az abban foglaltak nem minősülnek olyan mértékben sértőnek, amely alkalmas lenne arra, hogy a felperes társadalmi megbecsültségét, jóhírnevét negatívan befolyásolhatná. Az alperesi kijelentés mint véleménynyilvánítás kifejezőmódjában nem minősül indokolatlanul bántónak, durvának. Az elsőfokú bíróság a jogsértés megállapításának hiányában a felperes keresetében kért jogkövetkezmények egyikét sem alkalmazta.

Az elsőfokú bíróság ítélete ellen a felperes terjesztett elő fellebbezést, annak megváltoztatásával elsődlegesen a keresetnek helyt adó döntés meghozatalát, másodlagosan az elsőfokú bíróság ítéletének hatályon kívül helyezését kérve. Kifejtette: a „kivételezett személy" megfogalmazás az elsőfokú bíróság álláspontjával szemben nem tényállítás, hanem egy jelzős szerkezet, amellyel az alperes a felperest negatívan jellemezte, ezen túlmenően ez a jelzős szerkezet indokolatlanul bántó,

sértő kifejezés, akárcsak a „notórius feljelentető” kijelentés, tekintetbe véve azt is, hogy a sérelmére elkövetett súlyos bűncselekmények miatt a büntetőfeljelentés megtétele jogszerű cselekedet volt. A „sok borzasztó kellemetlenséget okozott lakótársainak” kijelentés álláspontja szerint valótlan. Hivatkozott arra, hogy az elsőfokú bíróság álláspontjával szemben az általa idézett másik perben született jogerős döntés pontosan ellentétes előjelű, nem támasztja alá a jelen perben hozott bírói állásfoglalást. A „nem élvezi együttérzésünket testi problémái miatt” kijelentés a többi kinyilatkozással együtt tekinthető személyiségi jogot sértőnek, ugyanis más személyek rokkantságával foglalkozni egy közgyűlésen, főként egy orvos által, nem etikus. Az „inkább lelki és mentális problémáit, betegségeit látjuk nagyobbban az ő életét és sajnos a miénket is megkeserítőnek” közlés az alperes részéről a legsúlyosabb, legdurvább, leginkább jogellenes megjegyzés, a mentális beteggé nyilvánítása az orvos végzettségű alperes részéről kirívóan súlyos jogsértés. Kifogásolta, hogy az elsőfokú bíróság eljárási szabályokat is sértett, ugyanis ..., illetőleg férjét ..., akárcsak ... úgy hallgatta meg tanúként, hogy vele peres, haragos viszonyban áll. Annak ellenére alapozta a tényállást az elsőfokú bíróság a tanúk vallomására, hogy szavahihetőségük az elsőfokú eljárásban is megdőlt. Sérelmezte továbbá, hogy az elsőfokú bíróság az eljárást kétszer is berekesztette, és mindkét esetben indokolatlanul hosszú térközt hagyott az ítélet kihirdetésére.

Az alperes fellebbezési ellenkérelme az elsőfokú bíróság ítéletének helybenhagyására irányult, állítása szerint az elsőfokú bíróság a kereset minden elemére kiterjedő, széleskörű bizonyítási eljárás lefolytatását követően a bizonyítékokból helyes következtetéseket vont le. Ismételten utalt arra, hogy abban a perbeli társasházban egyedül a felperesnek van állandó mozgássérült parkolóhelye, és ekként valóban ténylegesen „kivételezett személy.” A „notórius feljelentető” kitétel kapcsán az alperes ténylegesen kimutatta mennyi eljárást indított a felperes lakótársaival, a közös képviselővel, a társasházzal szemben; nem szorult további bizonyításra, hogy ezzel ténylegesen mennyi kellemetlenséget okozott az érintetteknek. Utalt arra is, hogy a felperes fellebbezésében hivatkozott másik perben az egyetlen mindkét ítéletben szereplő kijelentés kapcsán, miszerint a felperes „feljelentő”, a bíróság elutasította a keresetet, úgy ítélte, hogy az nem valótlan állítás, hiszen a felperes valóban sok eljárást indított, a „notórius” jelző pedig kétségtől nem kedvező, de nem indokolatlanul bántó. Utalt arra is: a felperes folyamatosan sulykolja, hogy az alperes orvosként tett a felperes egészségi állapotára vonatkozó kijelentést, ezzel szemben a felperes számára is nyilvánvalónak kell lennie, hogy egy fogorvos nem ad pszichikai kérdésekben szakvéleményt, magánvéleményét nem úgy adta elő, mintha azt orvosként tette volna, és hallgatósága, a társasház közgyűlése sem tekintette annak. A felperes mégis úgy vélt súlyt adni fenti kijelentésének, mintha orvosi diagnózist állított volna fel róla, ami nyilvánvalóan teljes képtelenség. A nyilatkozat sem valótlan, sem sértő nem volt, elsősorban a felperes mentalitásbeli problémáira utalt.

A felperes fellebbezése nem alapos.

Az elsőfokú bíróság ítéletének jogerőre emelkedett rendelkezése nem volt, ezért azt a Fővárosi Ítéltábla teljes terjedelmében felülbírálta [Pp. 228. § (4) bekezdés].

Az elsőfokú bíróság a tényállást a rendelkezésre álló bizonyítékok okszerű mérlegelésével helyesen állapította meg, és helyes az arra alapított ítéleti döntése is, annak ténybeli és anyagi jogi indokaival a Fővárosi Ítéltábla mindenben egyetértett. A fellebbezésben foglaltakra tekintettel a következőket emeli ki.

A felperes által állított jogsértés idején hatályos, a Polgári Törvénykönyvről szóló 2013. évi V. törvény (Ptk.) 2:43. § d) pontja szerint a személyiségi jogok sérelmét jelenti különösen a becsület és a jóhírnév megsértése. A 2:45. § (1) bekezdése értelmében a becsület megsértését jelenti különösen

a más személy társadalmi megítélésének hátrányos befolyásolására alkalmas, kifejezésmódjában indokolatlanul bántó véleménynyilvánítás, míg a (2) bekezdés akként rendelkezik, hogy a jóhírnév megsértését jelenti különösen, ha valaki más személyre vonatkozó és e személyt sértő, valótlan tényről állít vagy hírszettel, vagy valós tény hamis színben tüntet fel.

Az Alkotmánybíróság számos határozatában foglalkozott a szabad véleménynyilvánítás céljával, tartalmával, a demokratikus jogállamban betöltött szerepével és lehetséges korlátozásával. Az Alkotmánybíróság által kifejtettek szerint a véleménynyilvánítás szabadsága az értékítéletre, az egyén személyes véleményére minden esetben kiterjed, függetlenül attól, hogy az értékes vagy értéktelen, igaz vagy hamis, érzelmeken vagy észérveken alapszik, ugyanakkor nem részesül védelemben a tények tudatos meghamisítása. Az Alkotmánybíróság azt is rögzítette, hogy fokozott védelmet élveznek az olyan értékítéletek, amelyek a közügyekre vonatkoznak, még akkor is, ha esetleg túlzóak és felfokozottak.

Egységes a bírói gyakorlat abban, hogy a személyiségi jogi perekben is irányadónak kell tekintetni - egyebek mellett - a PK 12. és 13. számú állásfoglalásokat. A PK 12. számú állásfoglalás II. pontja értelmében véleménynyilvánítás, értékelés, bírálat, valamint társadalmi, politikai, tudományos és művészeti vita önmagában nem lehet sajtó-helyreigazítás, így az előzőekben kifejtettek alapján személyiségvédelem alapja sem. Ekként becsületsértést, jóhírnévsértést nem valósít meg az a kijelentés, amely a bírálat és kritikai kereteken belül, nem bántó célzattal fogalmazódik meg. A bírói gyakorlat a véleménynyilvánítás alkotmányos alapjogának és a személy jóhírnévhez, becsület védelméhez fűződő személyiségi jogának ütközése esetén az előbbit részesíti előnyben, figyelemmel a 36/1994. (VI. 24.) AB határozat indokolásában írtakra is. A véleménynyilvánítási szabadság alapvető célja annak a lehetőségnek a biztosítása, hogy az egyén mások véleményét formálja, másokat saját álláspontjáról meggyőzze. A véleménynyilvánítás szabadsága ezért általában mindenféle közlés szabadságát magában foglalja, függetlenül a közlés módjától, értékétől, erkölcsi minőségétől, többnyire valóságtartalmától is. Nem vitás, hogy a polgári jogban kiemelkedő fontosságú követelmény a jogok rendeltetésszerű gyakorlása. Ez az alapelv a véleménynyilvánítás szabadsága körében úgy érvényesül, hogy a véleménynyilvánítás akkor nem felel meg a társadalmi rendeltetésének, ha a kritika, a bírálat ellentétes az elemi logika szabályaival, vagy kifejezésmódjában indokolatlanul bántó, durva, lealacsonyító, lekicsinylő.

Az alperes által a perbeli társasházi közgyűlésen tett, a felperes személyét érintő megszólalásának a kereset tárgyává tett valamennyi közlése egy társasházi vitában tett véleménynyilvánításként értékelhető. Kétségtelen, hogy a nyilatkozatok a felperes személyét kedvezőtlen színben tüntetik fel, azok az alperesnek a felperes személyére vonatkozó, ugyanakkor azonban nem minden valóságálapot nélkülöző negatív értékítéletét fejezik ki. A sérelmezett kijelentéseket összefüggéseiben értékelve azonban az állapítható meg, hogy az abban foglaltak nem lépik át a szabad véleménynyilvánítás alkotmányban biztosított és védett határait oly módon, hogy annak okán a felperest személyiségi jogi védelemben kellene részesíteni. Az alperes által elmondottak személyiségi jogvédelmet nem indokolnak azon okból sem, hogy bár a véleménynyilvánításnak minősülő közlések kétségtelenül felfokozottak, azonban jogsértőnek, indokolatlanul bántónak, lealacsonyító, lekicsinylőnek nem tekinthetők, illetőleg nem tartalmazzak a logika szabályaival ellentétes, minden tényálapot nélkülöző valótlan tényállításokat. Kétségtelen ugyanis, hogy a perbeli társasházban egyedül a felperesnek van állandó mozgássérült - a társasház bejáratához egyébként a legközelebb eső - parkolóhelye, így ebben a helyzetében kivételezettnek tekinthető, és igazolást nyert a perben az is, hogy a felperes számos eljárást indított lakótársaival szemben. A Fővárosi Ítéltábla álláspontja szerint - az elsőfokú bíróság ítéletében kifejtettekkel egyezően - nincs jelentősége annak, hogy ezen eljárások nem mindegyike indult feljelentéssel, a hangsúly azon van,

hogy a felperes olyan eljárásokat kezdeményezett - függetlenül az eljárást megindító cselekmény megnevezésétől -, amelyek során keletkezett kötelezettségeiket a lakótársak kellemetlenségként élték meg. Nem hagyható figyelmen kívül az a körülmény sem, hogy maga a felperes sem hivatkozott arra, hogy az általa indított eljárások közül bármelyik eredményesnek bizonyult volna. Nem hivatkozhat a felperes eredménnyel arra sem, hogy a Fővárosi Törvényszék előtt 23.P.20.739/2015. számon folyamatban volt peres eljárásban a bíróság ellentétes előjelű döntést hozott, az általa hivatkozott 9. sorszámú ítéletben ugyanis a bíróság éppen azt a megállapítást tette, hogy a felperes „feljelentő”-nek nevezése semmiképpen sem minősül a Ptk. 2:45. § (1) bekezdése által szabályzott becsület megsértésének, ugyanis ez a kijelentés kifejezőmódjában nem indokolatlanul bántó (23.P.20.739/2015/9. sorszámú ítélet 5. oldal).

Nem foghatott helyt a felperes fellebbezése a perbeli alperesi nyilatkozat utolsó mondata kapcsán sem, miszerint az alperes szerint a felperes „Nem élvezi együttérzésünket testi problémái miatt, inkább lelki és mentális problémáit, betegségeit látjuk nagyobbban, az ő életét és sajnos a miénket is megkeserítőnek”, ugyanis a felperes fellebbezésben kifejtett álláspontjával szemben az egyébként valóban orvos végzettségű alperes nem orvosként, hanem lakótársként értékelte a felperes magatartását, amely értékelés az adott esetben nem olyan mértékben durva, lekicsinylő, lealázó, hogy annak következtében a felperes személyiségvédelemre tarthatna igényt, az alperes ezen sérelmezett közlése is olyan véleménynyilvánítás, amelyet a felperesnek el kell tűrnie, figyelemmel az Alaptörvény IX. cikk (1) bekezdése alapján védett véleménynyilvánítási szabadság alapelve.

A Fővárosi Ítéltábla ugyanakkor észlelte, hogy az elsőfokú bíróság a szükségesnél nagyobb összegű kereseti illeték lerovására hívta fel a felperest, ugyanis a személyiségvédelmi perben több polgári jogi igény együttes érvényesítésekor az eljárási illeték alapjául a kártérítési követelés, az objektív igények tekintetében való pernyertesség arányát azonban a perköltség viselésénél értékelni kell. Az eljárási illeték alapjául a meg nem határozható pertárgyérték [Itv. 39. § (3) bekezdés b) pont] akkor vehető figyelembe, ha az így számított érték meghaladja - mint az adott esetben is - a kártérítési követelést. A per tárgyának értéke ezért helyesen 600.000 forint, a Fővárosi Ítéltábla ezért a felperes kereseti illetékfizetési kötelezettségét az Itv. 42. § (1) bekezdés a) pontja alapján 36.000 forintra, míg perköltségfizetési kötelezettségét a 32/2003. (VIII. 22.) IM rendelet 3. § (2) bekezdése alapján 30.000 forintra leszállította.

Mindezek alapján a Fővárosi Ítéltábla az elsőfokú bíróság ítéletét a Pp. 253. § (2) és (3) bekezdései értelmében a rendelkező részben foglaltak szerint részben megváltoztatta, míg az ezt meghaladó rendelkezések tekintetében - helyes indokaira utalással - helybenhagyta.

A felperes fellebbezése a per főtárgya tekintetében nem vezetett eredményre, a Fővárosi Ítéltábla ezért a felperest kötelezte a másodfokú eljárásban is irányadó Pp. 78. § (1) bekezdése alapján az alperes jogi képviselőének ellátásáért a 32/2003. (VIII. 22.) IM rendelet 3. § (2), (5) és (6) bekezdései szerint megállapított ügyvédi munkadíjból álló fellebbezési eljárási költség megfizetésére. A 6/1986. (VI. 26.) IM rendelet 13. § (2) bekezdése és a 15. § (1) és (3) bekezdései szerint a per tárgyi illetékfeljegyzési joga - Itv. 62. § (1) bekezdés f) pont - folytán le nem rótt fellebbezési eljárási illetéket a másodfokú eljárásban is irányadó Pp. 78. § (1) bekezdése alapján a felperes köteles megtéríteni.

Budapest, 2016. október 5.

Dr. Sággy Mária s.k.
a tanács elnöke

Dr. Kincses Attila s.k.
előadó bíró

Dr. Csordás Csilla s.k.

bíró